

SUUNISED

EUROOPA KESKPANGA SUUNIS (EL) 2015/280,

13. november 2014,

eurosüsteemi tootmis- ja hankesüsteemi asutamise kohta (EKP/2014/44)

EUROOPA KESKPANGA NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eelkõige selle artikli 128 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanka põhikirja, eelkõige selle artikleid 12.1, 14.3 ja 16,

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „alusleping“) artikli 128 lõige 1 ja Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanka põhikirja (EKPSi põhikiri) artikkel 16 sätestavad, et Euroopa Keskpanka (EKP) nõukogul on ainuõigus anda luba euro pangatähtede emissiooniks liidu piires. See ainuõigus hõlmab ka õigusraamistiku määramise pädevuse euro pangatähtede hanke jaoks. EKP võib delegeerida euro pangatähtede tootmisega seotud vastutuse keskpankadele liikmesriikides, kelle rahaühik on euro, (RKPd) kooskõlas RKPde protsentuaalse osaga EKP kapitali märkimises vastaval majandusaastal, mis arvutatakse põhikirja artiklis 29.1 osutatud osakaalude põhjal kapitali märkimise aluses (edaspidi „kapitali märkimise alus“). Eurosüsteemi toimimise huvides peab euro pangatähtede tootmise ja hanke õigusraamistik ühelt poolt vastama aluslepingu artikli 127 lõikes 1 ja EKPSi põhikirja artiklis 2 sätestatud nõuetele, mille kohaselt peab eurosüsteem tegutsema kooskõlas avatud turumajanduse ja vaba konkurentsi põhimõtetega ning soodustama ressursside tõhusat kasutust; teiselt poolt peab see võtma arvesse euro pangatähtede eriomadusi, sest neid trükitakse turvalise maksevahendi emiteerimiseks eurosüsteemi poolt. Euro pangatähtede tootmise ja hanke õigusraamistik peab arvesse võtma ka asjaolu, et mõnel RKP-l on euro pangatähtede tootmiseks oma struktuurisisesed trükikojad või nad kasutavad riigi trükikodasid.
- (2) Kooskõlas eespool osutatud põhimõtetega otsustas EKP nõukogu 10. juulil 2003, et euro pangatähtede hankemenetluse suhtes tuleb kohaldada eurosüsteemi ühtset konkrentsil põhinevat lähenemist (edaspidi „eurosüsteemi ühtne hankemenetlus“) alates 1. jaanuarist 2012 kooskõlas suunisega EKP/2004/18⁽¹⁾. Märtsis 2011 otsustas EKP nõukogu eurosüsteemi ühtse hankemenetluse alguse edasi lükata kuni 1. jaanuarini 2014, kui enne seda ei määrata muud alguskuupäeva, kusjuures asjaolud tuleb uuesti läbi vaadata⁽²⁾. Detsembris 2013 otsustas EKP nõukogu, et eurosüsteemi ühtne hankemenetlus peab algama kuupäeval, mille ta määrab, võttes arvesse muutunud eeldusi, millel esialgne eurosüsteemi ühtse hankemenetluse alguskuupäev põhines⁽³⁾.
- (3) Võttes arvesse asjaolu, et turu konkrentsiühendus on alates 2004. aastast kasvanud ja et praegusel ajal ei ole nähtavat eelist eurosüsteemi ühtse hankemenetluse kasutamisel praeguse korralduse asemel, otsustas EKP nõukogu, et eurosüsteemi tootmis- ja hankemenetlust tuleks käsitleda võimaliku alternatiivina.
- (4) Et tagada püsiv varu, säilitada oskusteave eurosüsteemisiselt, soodustada konkrentsi ja vähendada kulusid eurosüsteemi tasandil ning kasutada nii era- kui ka avaliku sektori innovatsioonieeliseid, peaks eurosüsteemi ühtne hankemenetlus tuginema kahele sambale: nende RKPde grupp, kes toodavad oma euro pangatähti struktuurisisesest trükikodades (edaspidi „isetoovad RKPd“), ja nende RKPde grupp, kes hangivad oma euro pangatähed (edaspidi „hankivad RKPd“). Eurosüsteemi tootmis- ja hankemenetlus peaks võimaldama euro pangatähtede

⁽¹⁾ 16. septembri 2004. aasta suunis EKP/2004/18 euro pangatähtede hanke kohta (ELT L 320, 21.10.2004, lk 21).

⁽²⁾ 18. märtsi 2011. aasta suunis EKP/2011/3, millega muudetakse suunist EKP/2004/18 euro pangatähtede hanke kohta (ELT L 86, 1.4.2011, lk 77).

⁽³⁾ 18. detsembri 2013. aasta suunis EKP/2013/49, millega muudetakse suunist EKP/2004/18 euro pangatähtede hanke kohta (ELT L 32, 1.2.2014, lk 36).

tõhusa tootmise eurosüsteemis. Lisaks tuleneb eurosüsteemi tootmis- ja hankemenetlustest hankivate RKPde suhtes kohaldatavate õigusnõuete täiendav ühtlustamine, näiteks seoses kõlblikkuskriteeriumide kasutamisega hankemenetluses ja lepingutingimustega. Eurosüsteemi tootmis- ja hankemenetlusega seotud nõuete eesmärk peaks olema võrdsete tingimuste tagamine euro pangatähtede tootmise hangetes.

- (5) Hankivad RKPd jäävad vastutavaks euro pangatähtede tootmise ja hanke eest, mis on neile määratud kooskõlas kapitali märkimise alusega. Oma kohustuste täitmiseks teevad need RKPd euro pangatähtede tootmise hanke ja viivad läbi hankemenetluse individuaalselt või koos teiste RKPdega kooskõlas kehtivate hankereeglitega. Võrdsete tingimuste tagamiseks peaksid hankivad RKPd püüdma ühtlustada oma hankenõudeid kooskõlas liidu ja riigi hankeseaduste nõuetega.
- (6) Isetootvad RKPd jäävad vastutavaks euro pangatähtede tootmise eest, mis on neile määratud kooskõlas kapitali märkimise alusega. Kuna tagada tuleb võrdsed tingimused kõikidele trükikodadele, peavad need RKPd tagama, et nende struktuurisisesed trükikojad ei osale liidus korraldatavates ja teostatavates euro pangatähtede tootmise hankemenetlustes ega aktsepteeri euro pangatähtede tootmise tellimusi kolmandatelt isikutelt väljaspool isetootvate RKPde ringi.
- (7) Kui nad alustavad koostööd, peavad isetootvad RKPd järgima kehtivaid riigi ja liidu õigusakte. Kui selleks koostööks asutatakse iseseisev juriidiline isik, võib RKP kuuluda isetootvate RKPde ringi, kui neil on ühine kontroll selle juriidilise isiku üle käesoleva suunise tähenduses.
- (8) Euro pangatähed on olemuselt tundlikud ja tehnoloogiliselt uudsed. Seetõttu tuleb neid toota täiesti turvalises, kontrollitud ja konfidentsiaalses keskkonnas, mis tagab usaldusväärse, kvaliteetse ja püsiva varu. Peale selle peab eurosüsteem arvestama euro pangatähtede tootmise võimalikku mõju rahvatervisele ja ohutusele ning keskkonnale.
- (9) EKP nõukogu jälgib euro pangatähtede tootmises ja hankes kasutatavate põhiliste toormaterjalide ja tootmistegurite arengut ning võtab vajaduse korral piisavad meetmed tagamaks, et neid valitakse ja/või hangitakse viisil, mis tagab euro pangatähtede püsiva varu; see ei mõjuta liidu konkurentsiseadust ega Euroopa Komisjoni pädevust seoses mis tahes lepingutäitja või tarnija turgu valitseva seisundi ärahoidmise vältimisega.
- (10) Käesoleva suunise seda sätet tuleb tõlgendada vajaduse korral kooskõlas sätetega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2004/18/EÜ ⁽¹⁾ ja alates 18. aprillist 2016 Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2014/24/EL ⁽²⁾,

ON VÕTNUD VASTU KÄESOLEVA SUUNISE:

I JAOTIS

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Mõisted

Käesolevas suunises kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „osapoolte sõltumatuse põhimõte” (*arm’s length principle*) — tulemuslik sisekorraldus, mis tagab riigi trükikoja täieliku eraldatuse riigiasutuse raamatupidamisest ning oma riigiasutuselt saadud kõikide halduskulude ja korraldusliku toe hüvitamise riigi trükikoja poolt. Ausa konkurentsi tagamiseks riigi trükikodade osalemisel hankemenetluses tuleb euro pangatähtede trükkimistegevuse finantskõlgselt täielikult eraldada nende muudest tegevustest, et vältida mis tahes otsest või kaudset riigiabi andmist vastuolus aluslepinguga. Finantskõlgselt eraldamist peab igal aastal kontrollima ja kinnitama sõltumatu välisaudiitor ning sellest tuleb EKP nõukogule aru anda;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiiv 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta (ELT L 134, 30.4.2004, lk 114).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

- 2) „struktuurisene trükikoda” (*in-house printing works*) — mis tahes trükikoda, mis on a) õiguslikult ja organisatsiooniliselt RKP osa või b) iseseisev juriidiline isik, kui täidetud on järgmised kumulatiivsed tingimused:
- i) RKP või RKPd kontrollib/kontrollivad asjaomast juriidilist isikut samal viisil nagu oma osakondi;
 - ii) selle kontrollitava juriidilise isiku tegevustest üle 80 % moodustab ülesannete täitmine, mille on andnud kontrolliv RKP või RKPd;
 - iii) kontrolli alla kuuluv juriidilises isikus ei ole otsest eraosalust.

Punkti b alapunktis ii osutatud tegevuste protsendi kindlaksmääramiseks võetakse arvesse keskmist kogukäivet või kohast alternatiivset tegevusel põhinevat mõõdet, näiteks asjaomase juriidilise isiku poolt teenuste, varude ja ehitustöödega seoses kantud kulud hankelepingule eelneva kolme aasta jooksul.

Juhul kui asjaomase juriidilise isiku asutamise aja või tegevuse alustamise aja või tema tegevuse reorganiseerimise tõttu ei ole käive või alternatiivne tegevusel põhinev mõõde eelmise kolme aasta kohta kättesaadav või see ei ole asjakohane, piisab tegevuse mõõtmise usaldusväärsuse tõendamiseks tegevuse projektsiooni alusel.

RKP loetakse juriidilist isikut kontrollivaks samal viisil nagu oma osakondi esimese lõigu punkti b alapunkti i tähenduses, kui tal on otsustav mõju kontrollitava juriidilise isiku strateegiliste eesmärkide ja oluliste otsuse üle.

RKPd loetakse ühiselt juriidilist isikut kontrollivaks, kui täidetud on järgmised kumulatiivsed tingimused: a) kontrollitava juriidilise isiku otsuseid tegevad organid koosnevad kõikide osalevate RKPde esindajatest; individuaalsed esindajad võivad esindada mitut või kõiki osalevaid RKPsid; b) nendel RKPdel on ühine otsustav mõju kontrollitava juriidilise isiku strateegiliste eesmärkide ja oluliste otsuse üle; c) kontrollitaval juriidilisel isikul puuduvad kontrollivate RKPde huvidega vastuolus olevad huvid;

- 3) „ametiasutus” (*public authority*) — avaliku võimu organid, sh riik ja regionaalsed, kohalikud või territoriaalsed ametiasutused ja keskpangad;
- 4) „riigi trükikojad” (*public printing works*) — mis tahes trükikoda, milles ametiasutusel on otsene või kaudne valitsev mõju omandi, osaluse või seda reguleerivate reeglite tõttu. Ametiasutuse valitsevat mõju eeldatakse juhul, kui seoses trükikojaga ametiasutus otseselt või kaudselt: a) on selle märgitud kapitali enamusomanik; b) kontrollib selle poolt emiteeritud aktsiate hääleteenamust või c) võib määrata üle poole selle haldus-, juht- või järelevalveorgani liikmetest.

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Eurosüsteemi tootmis- ja hankemenetlus loob euro pangatähtede tootmiseks ja hankeks kahest sambast koosneva mudeli. See hõlmab euro pangatähtede tootmise hanke hankivate RKPde jaoks ja euro pangatähtede tootmise isetootvate RKPde jaoks, kes kasutavad struktuuriseseid trükikodasid.
2. RKPd jäävad vastutavaks euro pangatähtede tootmise ja hanke eest, mis on neile määratud kooskõlas kapitali märkimise alusega.

II JAOTIS

HANKIVAD RKPd

Artikkel 3

Üldpõhimõtted

RKPd, kellel puudub struktuurisene trükikoda, kuuluvad hankivate RKPde ringi (hankivad RKPd).

*Artikkel 4***Hankemenetlus**

1. Iga hankiv RKP vastutab euro pangatähtede tootmise hanke eest ja teostab hankemenetluse individuaalselt või koos teiste hankivate RKPdega kooskõlas kehtivate hankereeglitega ja käesolevas suunises sätestatud nõuetega.
2. Konkurentsi säilitamiseks euro pangatähtede tootmise turul peavad RKPd üldjuhul ja kooskõlas riigi hankeseadusega jagama hanke mitmesse ossa ja mitut osa ei tohiks anda sama(de)le pakkuja(te)le.
3. Hankivad RKPd peavad hankedokumentides märkima, et pakkumuse kõlblikkuseks peab riigi trükikodadel olema rakendatud osapoolte sõltumatuse põhimõte enne hankes osalemist.

*Artikkel 5***Nõuete harmoneerimine**

Võrdsete tingimuste tagamiseks peaksid hankivad RKPd püüdma ühtlustada oma hankenõudeid, sh kõlblikuskriteeriume, kooskõlas liidu ja riigi hankeseaduste nõuetega.

III JAOTIS

ISETOOTVAD RKPd*Artikkel 6***Üldpõhimõtted**

1. RKPd, kes kasutavad struktuurisest trükikoda, kuuluvad isetootvate RKPde ringi (isetootvad RKPd).
2. Isetootvad RKPd peavad tagama, et nende struktuurisestes trükikodad ei osale liidus korraldatavates ja teostatavates euro pangatähtede tootmise hankemenetlustes ega aktsepteeri euro pangatähtede tootmise tellimusi kolmandatelt isikutelt isetootvate RKPde ringi väliselt.

*Artikkel 7***Isetootvate RKPde vaheline koostöö**

1. Kulutõhususe parandamiseks euro pangatähtede tootmisel, samuti pangatähtede tootmise riikliku ülesande parimal viisil täitmiseks, peaksid isetootvad RKPd kaaluma sobivaid koostöövorme, näiteks ühised ostud ja tootmisprotsessi jagamise ja rakendamise hea tava.
2. Isetootvad RKPd võivad otsustada nende koostöövormidega ühinemise või mitteühinemise tingimusel, et ühinemise korral võetakse kohustus osaleda asjaomases algatuses vähemalt kolm aastat (v.a juhul, kui selle ajavahemiku jooksul saab neist hankiv RKP), võttes arvesse järjepidevuse vajadust ja poolte poolt tehtud investeeringuid.

*Artikkel 8***Iseseisva juriidilise isiku asutamine või institutsionaliseerimata horisontaalne koostöö ühiseks riigi pandud ülesannete täitmiseks**

1. Et ühiselt täita riigi pandud ülesandeid, uurivad isetootvad RKPd võimalust asutada a) iseseisev juriidiline isik, mis koosneks nende struktuurisestest trükikodadest, või b) institutsionaliseerimata horisontaalne koostöö koostöölepingu alusel.

2. Lõikes 1 osutatud koostöövormidele kohaldatakse järgmisi tingimusi:
- a) kui juriidiline isik, kes on asutatud artikli 8 lõike 1 punkti a alusel, saab õiguse sõlmida lepingu euro pangatähtede tootmiseks, peab ta olema asjaomaste RKPde ühise kontrolli all artikli 1 punkti 2 tähenduses;
 - b) artikli 8 lõike 1 punkti b alusel sõlmitud mis tahes leping peab vastama järgmistele kumulatiivsetele tingimustele:
 - i) leping alustab või rakendab koostöö isetootvate RKPde vahel eesmärgiga tagada neile riigi pandud ülesannete täitmine ühiste eesmärkide saavutamist arvestades;
 - ii) koostöö rakendamine võtab arvesse eranditult avalikke huvisid;
 - iii) isetootvad RKPd on vabal turul hõlmatud tegevustega, mis moodustavad alla 20 % koostööga hõlmatud tegevustest. Nende tegevuste protsendi kindlaksmääramiseks kohaldatakse vastavalt artikli 1 punkti 2 teist ja kolmandat lõiku.

IV JAOTIS

LÕPPSÄTTED

Artikkel 9

Kehtetuks tunnistamine

Suunis EKP/2004/18 euro pangatähtede hanke kohta tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2015.

Artikkel 10

Jõustumine ja rakendamine

Käesolev suunis jõustub päeval, mil sellest teatatakse keskpankadele liikmesriikides, mille rahaühik on euro. Eurosüsteemi keskpangad peavad käesolevat suunist järgima alates 1. jaanuarist 2015.

Artikkel 11

Üleminekuperiood artikli 4 lõike 3 kohaldamise osas

Erandina artikli 4 lõikest 3 võib enne 1. juulit 2015 alustatud hankemenetlustes kohaldada hankes osalejate kõrvaldamisel muid nõudeid.

Artikkel 12

Läbivaatamine

EKP nõukogu vaatab käesoleva suunise läbi 2017. aasta alguses ja seejärel iga kahe aasta järel.

Artikkel 13

Adressaadid

Käesolev suunis on adresseeritud kõikidele eurosüsteemi keskpankadele.

Frankfurt Maini ääres, 13. november 2014

EKP nõukogu nimel
EKP president
Mario DRAGHI